కొన్ని దశాబ్దాలపాటు ఆకాశవాణిలో వివిధ హోదాల్లో పనిచేసిన అల్లంరాజు వెంకటరావు గారు ‘సుధామ‘గా సాహితీ లోకంలో సుప్రసిద్ధులు. సుధామగారు కవి, రచయిత, వక్త, కాలమిస్ట్, కార్టూనిస్ట్, సాహితీ విమర్శకులు..! వృత్తి రీత్యానూ, ప్రవృత్తి రీత్యానూ ఆయన కలుసుకున్న, తెలుసుకున్న వ్యక్తుల గురించి, సందర్భాల గురించి ప్రతినెలా ‘రేడియో జ్ఞాపకాలు‘గా మలచి మనకి అందిస్తున్నారు. సుధామగారి ఇ-మెయిల్ - **sudhama_51@yahoo.com**

21

నేను చేరాక ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ కేంద్రం స్టేషన్ డైరక్టర్లలో మిస్. లీలాబౌడేకర్ అయిదవవారు. నేను పనిచేసిన తొలి మహిళాడైరక్టరూ ఆవిడే! మేము డ్యూటీ ఆఫీసర్లగా ఎంపిక కావడానికి కారణమైన శ్రీ పుల్లెల వేంకటేశ్వర్లుగారు - వివిధభారతిలో 1978 జూన్ 1న నేను చేరిన వెంటనే, ఇరవై రెండో తారీఖున - నార్త్ నుంచే వచ్చిన శ్రీ జె.డి. బవేజా గారికి బాధ్యతలు అప్పచెప్పి, ఢిల్లీ వెళ్ళిపోయి, డి.డి.జి అయ్యారు. శ్రీ బవేజా గారు 1981 మార్చి అయిదు వరకూ ఉండి, ఆపై బదిలీ అయిపోయారు. ప్రముఖ సంగీత విద్వాంసులు మైసూర్ వాసుదేవా చార్ మనుమడు అయిన శ్రీ ఎస్. రాజారాంగారు 1981 సెప్టెంబర్ 25న డైరెక్టర్‌గా వచ్చారు. డైరెక్టర్‌లు లేనప్పుడు అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్లే బాధ్యత వహించేవారు. చెప్పానుగా! - రాజారాంగారి హయాంలోనే - 1982 లో నేను ఏప్రెల్ 15న ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ కేంద్రానికి వివిధ భారతి నుండి బదిలీ అయి చేరానని! శ్రీ రాజారాం గారు 1983 జనవరి 31 వరకూ చేసారు. ఆ తర్వాత మళ్ళీ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ల హయాం కొన్ని నెలలు జరిగి, 1983 ఆగస్టులో శ్రీ కేశవ్. పి. పాండే డైరెక్టర్‌గా వచ్చారు. ఆయన పట్టుమని రెండునెలలు కూడా లేరు. 1983 డిసెంబర్ 19 న మిస్.లీలా బౌడేకర్ స్టేషన్ డైరెక్టర్ గా వచ్చి, 1985 జూలై అయిదు వరకూ ఉన్నారు. ఆ తర్వాత ఆవిడా ముంబయ్ బదిలీపై వెళ్ళిపోయి, డి.డి.జి. అయి, కొంతకాలానికి పదవిలో ఉండగానే, క్యాన్సర్‌తో పరమపదించారు. ఎక్కువ భాగం ఉత్తర భారతీయులే వస్తున్న సమయంలో స్టేషన్ డైరెక్టర్ గా - 1985 ఆగస్టు 12న, శ్రీ జె.సెల్వం హైదరాబాద్ కేంద్రంలో చేరారు. 85 ఏప్రిల్ నాటికే ‘ఉష‘ విజయవాడ నుండి హైదరాబాద్‌కు బదిలీ అయివచ్చిందంటే - భార్యాభర్తలు ఒక చోట పనిచేసే ఆ అవకాశం ఇక్కడ మిస్. లీలా బౌడేకర్, అక్కడ విజయవాడ కేంద్రం డైరెక్టర్ శ్రీపి.ఆర్. రెడ్డిగారల పుణ్యమే!

శ్రీ రాజారాం

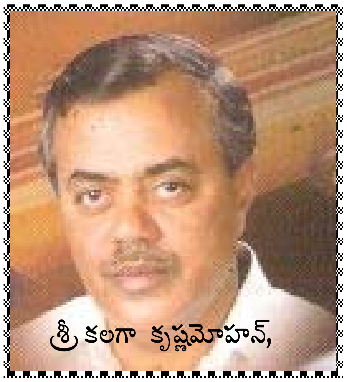
శ్రీ కలగా కృష్ణమోహన్,

శ్రీ పి.ఆర్.రెడ్డిగారికి కూడా 'స్ట్రిక్ట్' ఆఫీసర్ గా పేరుండేది! ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకుని డ్యూటీ ఆఫీసర్లుగా అప్పుడక్కడ విజయవాడలో శ్రీ కలగా కృష్ణమోహన్, శ్రీమతి పనిచేస్తూండేవారు - దంపతులుగా. ఎందుకో - రెడ్డిగారికీ, ఆ దంపతులకూ అంతగా పడలేదు! దానితో వాళ్ళు సతాయింపులకు గురయ్యేవారు! ఉష కూడా అక్కడ డ్యూటీ ఆఫీసర్‌గా చేసేది కదా! ఆ దంపతులు తనకు మంచి మిత్రులే. కృష్ణమోహన్, పరిమళలకు కొడుకు పుట్టాడు. (వాడి పేరు వాళ్ళు 'సుధామ' అనే పెట్టారు కూడాను) ఆ సుధామను చిన్నప్పుడు ఉష ఎత్తుకు ఆడించింది కూడాను. వాళ్ళతో చనువుగా ఉంటుందని, ఉషలో కూడా తప్పులెన్నడానికి, పి.ఆర్.రెడ్డిగారు చూసేవారనీ, కానీ తానెక్కడా ఆ అవకాశం ఇవ్వలేదనీ, ఆయనే చెప్పారు; తనను విజయవాడనుండి హైదరాబాద్‌కు రిలీవ్ చేసినప్పుడు. రెడ్డిగారు నేనంటే అభిమానంగా ఉండేవారు.

పరిమళ, సుధామ

మూడు నెలలకో పర్యాయం అన్ని (రాష్ట్రంలోని) కేంద్రాల డైరెక్టర్లూ సమావేశం అయ్యే గ్రూప్ ఫోర్ స్టేషన్లకో ఆర్డినేషన్ మీటింగులు హైదరాబాద్‌లో జరిగినప్పుడు, విజయవాడనుండి ఉదయమే రెడ్డిగారు వచ్చేసేవారు! అలా ఒకసారి వచ్చినప్పుడు నేరుగా డ్యూటీ రూమ్‌కు వచ్చి, తొమ్మిదింటికి ప్రసార సమాప్తి కాగానే, నన్ను వెంటపెట్టుకుని ('గోపీ హోటల్'.. అప్పట్లో అది చాలా ప్రసిద్ధం. ముఖ్యంగా గోపీ హోటల్ ఇడ్లీ.. అరిటాకులో వేసి, చక్కటి కొబ్బరి చట్నీ, అల్లప్పచ్చడీ, కారప్పొడీ, చిన్న ప్రమాణపు గిన్నెలో నెయ్యితో సహా సర్వ్ చేసేవాడు. అందరూ ఆ హోటల్ ఇడ్లీ అంటే ఇష్టపడేవారు. రెడ్డిగారికి కూడా గోపీ హోటల్ ఇడ్లీ ఇష్టం కాబట్టి, నన్ను కూడా) తీసుకెళ్ళి తినిపిస్తూ, విజయవాడలో ఆ దంపతుల వల్ల తన మనక్షోభ గురించి నా దగ్గర ఏకరువు పెట్టారు. ఉష ట్రాన్స్‌ఫర్ విషయంలో ముందు కొంచె బెట్టు చూపినా, లీలా బొడేకర్ గారి ఒత్తిడితోనూ, ఆయనకూ మాపై గల అభిమానంతో, అంగీకరించి, మా వివాహం జనవరిలో అయితే, 1985 ఏప్రెల్ కల్లా ఉషకు బదిలీ ఆర్డర్లు వచ్చేలా చేశారు వాళ్ళు. శ్రీపి.ఆర్ రెడ్డిగారు కూడా ఆ తరువాత ఛత్రపూర్ ఏదో బదిలీ అయ్యి, ఆపై వరంగల్‌లో ఆకాశవాణి కేంద్రం ఏర్పడడంతో, దానికి తొలి స్టేషన్ డైరెక్టర్‌గా వెళ్ళారు. అక్కడ వృత్తిలో ఉండగానే, వరంగల్‌లోనే ఆయన గుండెపోటుతో తనువు చాలించారు. ఆ తరువాత రెడ్డిగారి కుమారుడు శంకరరెడ్డికి విజయవాడలో 'క్లరికల్ కేడర్' పోస్ట్ లభించింది! అప్పట్లో యువవాణి ప్రోగ్రాం సెక్రటరీగా తొలుత పనిచేసిన శంకరరెడ్డి, ఇప్పుడు హైదరాబాద్ కేంద్రంలో అడ్మినిస్ట్రేషన్ విభాగంలో పనిచేస్తున్నాడు

మిస్. లీలా బొడేకర్ తరువాత 1985 ఆగస్టు 12న శ్రీ జి. సెల్వంగారు ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ కేంద్రం స్టేషన్ డైరెక్టర్‌గా వచ్చిన తమిళుడు. బొడేకర్ గారు నన్ను అభిమానించడం తెలిసిన, అది గిట్టని కొందరు, సెల్వంగారికి మా మీద ఏదో మాటలు మోసారని విన్నాం. బహుశా అందువల్లనేనేమో - ఆయన మాపట్ల సుముఖంగా, సానుకూలంగా ఉండేవాడు కాదంతగా! అలాగని మమ్మల్ని ఇబ్బందులపాలు చేసాడనీ అనలేం. కానీ మాకు అది సంఘర్షణా కాలమే! మా నాన్నగారు పోవడం, ఉషా, నేనూ పంజగుట్టకాలనీ దగ్గరగా - వేరింటి కాపురం ఉంటూ, పసివాడయిన మా బాబు 'స్నేహిత్'ను ఇద్దరం షిఫ్ట్ డ్యూటీల్లో (విడివిడిగా వేయించుకుంటూ) మేమే చూసుకోవడం చేసేవాళ్ళం. మా స్నేహిత్‌కు అప్పుడు మేం ఇద్దరం ఒకేసారి ఇంట్లో కనిపిస్తే చిత్రంగానే తోచేది. నేను ఏ ఉదయమో షిఫ్ట్ చేసి రాగానే, బాబుని నాకు అప్పగించి, తాను నేను దిగిన ఆటోలోనే ఉష డ్యూటీకి వెళ్ళేది. మా స్నేహిత్‌కు రెండేళ్ళు దాటేంతవరకు అలా మేమే ఇద్దరం వాడి ఆలనా పాలనా వంతులవారీగా, ఇంట్లోనూ షిఫ్ట్ పద్దతిలో చూసుకోక తప్పేది కాదు! ఒకసారి నేను పదినుంచి అయిదువరకూ డ్యూటీ చేసాను. నేను వెళ్ళి, మూడో షిఫ్ట్ డ్యూటీకి ఉషను ఇంటినుండి పంపించాల్సి ఉంది. అప్పుడు అర్జెంటుగా ఏదో బయట రికార్డింగుకు ఓ.బి కి వెళ్ళమని అప్పుడు కార్యక్రమం నిర్వహణాధికారిగా ఉన్న శ్రీ కలివేలు ఆఖరి నిముషంలో

అదనపు డ్యూటీ భారం వేసాడు. ఉష నైట్ డ్యూటీకి రావాల్సి ఉందనీ, ఆవిడ డ్యూటీ రద్దు చేసేట్లయితే, వెళ్ళడానికి నాకు అభ్యంతరం లేదనీ చెప్పినా, ఆవిడ డ్యూటీతో నిమిత్తం లేకుండా, నేను ఓ.బీకి(ఔట్ సైడ్ బ్రాడ్ కాస్టింగ్) వెళ్ళాల్సిందేనని హఠం వేసి, నేను వెళ్ళనన్నానని డైరెక్టర్ సెల్వంగారికి రిపోర్ట్ చేసాడు. ఆయన నన్ను పిలిచి – 'ఎందుకు వెళ్ళవని' దబాయించారు. మా బాబుని మేమే చూసుకోవాలనీ, నేను వెడితే తప్ప ఉష డ్యూటీకి రాలేదనీ, నేను చెప్పి బ్రతిమలాడాను. బహుశా ఒక డైరెక్టర్ ముందు నా కంటనీరు తిరిగిన సందర్భం అదేనేమో! శ్రీ.కలివేలు తనను మిస్ గైడ్ చేసాడని గ్రహించిన ఆయన, ఆఖరికి నేను ఎలాగూ ఆ రోజు డ్యూటీ చేశాను గనుక, అదనపు డ్యూటీ బాధ్యత తప్పించి, వెంటనే ఇంటికి వెళ్ళి ఉష ఆఫీసుకు వచ్చేలా చూసుకోమని అన్నాడు.

కానీ ఎంతయినా సెల్వం గారి పట్ల నాకు సదభిప్రాయం అంతగా ఏర్పడలేదు. మంచి కార్యక్రమ దక్షుడే – ఆయనా! విరామ సంగీతంగా కార్యక్రమానికీ కార్యక్రమానికీ నడుమ వినిపించే ఫిల్లర్స్ కూడా 'ఔచితీవంతంగా' ఉండాలనేవాడు! ఆయన 1987 నవంబర్ 30 వరకూ హైదరాబాద్ కేంద్ర డైరెక్టర్‌గా చేసారు. సెల్వం గారి సమయంలో శ్రీ మానికొండ నిత్యానంతరావ్, గోర్థిండి అనే ఇద్దరు అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్లుగా ఉండేవారు. "ఓహ్హోహ్హో" అంటూ నిత్యానందరావు గారు జాలీగా కనబడేవారు గానీ, మాటిమాటికీ "సి.ఆర్ (కాన్ఫిడెన్షియల్ రిపోర్టు) రాసేది నేనే జాగ్రత్త" అన్న బెదిరింపులతో, పెద్ద సామర్థ్యం ఉన్నట్లు కనబడకుండానే, చాకచక్యంగా నెట్టుకు వచ్చేవారు. ఆ తరువాత ఆయన ప్రాంతీయ శిక్షణా కేంద్రం అధిపతి కూడా అయ్యారు హైదరాబాద్‌లో.

శ్రీ జి.సెల్వం

శ్రీ సెల్వం మరీ వింతగా తోచేవారు కూడా మొదట్లో! డ్యూటీ ఆఫీసర్‌గా నేను ఉదయం డ్యూటీలో ఉండగా ఓ రోజు, తనకు కారు డ్రైవర్ చేత హోటల్ నుంచి ఇడ్లీ పంపమని ఫోన్‌లో ఆర్డర్ వేసాడు. ఆఫీస్ కార్ డ్రైవర్‌ని పంపి, ఆయన ఇంటికి అలాగే – నేనే డబ్బులు చెల్లించి కొని మరీ పంపిస్తే – నాకు వెంటనే ఫోన్ చేసి "నేను సింగిల్ ఇడ్లీ అడిగాను నువ్వు రెండు పంపావేంటి" అని గదమాయించాడు. ఆయన ఫ్యామిలీతో కాక, ఒంటరిగానే ఉండేవాడు. రోజూ ఉదయం టిఫిన్ పంపడం, ఆయన ఇంటిలో నీటి సౌకర్యం లేకపోతే, డ్రమ్ముల్లో ఆఫీసు కుళాయి నుండి నీరు పట్టి, కార్లో పెట్టి పంపించడం – చేయవలసి వచ్చేది. ఇంత చేసినా దేనికోదానికి కొంచెం కస్సుబుస్సులాడేవాడు! ఆయన బదిలీపై వెళ్ళేముందు ఓసారి నా దగ్గరకు వచ్చి – తాను నన్ను సరిగా అర్థం చేసుకోలేకపోయాననీ, కొందరి మాటలు విని తప్పుగా వర్తించాననీ, స్వయంగా 'సారీ' చెప్పడం ఆయన వ్యక్తిత్వంలోని విశేషమే! కానీ అప్పటికే పడవలసిన మా కష్టాలు పడనే పడ్డాం. ఆయన రిటైరయిన తరువాత ఒక మారు రీజనల్ ట్రైనింగ్ సెంటర్‌లో – రిసోర్స్ పర్సన్‌గా లెక్చర్‌కు వచ్చి, క్లాసులో ఉపన్యసించి వెడుతూ, అందుకోసం ఆయన తయారు చేసుకున్న నోట్స్‌ను, నాకు ఇచ్చేసి – " ఇది నీ దగ్గరుంటేనే సద్వినియోగమవుతుంది" అని చెప్పి మరీ వెళ్ళడం మరుపురాని విషయమే! జి.సెల్వంగారి టైంలో పెక్స్‌లుగా ఉన్న శ్రీ వి.వి.శాస్త్రి, శ్రీ ఆర్.విశ్వనాథం, శ్రీ పి.ఎస్. గోపాలకృష్ణ అనంతర కాలంలో డైరెక్టర్‌లయ్యి హైదరాబాద్‌లో పనిచేశారు.

శ్రీ అహ్మద్ జలీస్, కుమారి సురయ్యా బేగం, కె.కలివేలు, జె. ఆర్.సి.ప్రాత్రో, ఎన్.సి.నరసింహాచార్యులు, డా.రవిశంకర్, శ్రీమతి అన్వర్ జహాన్, శ్రీమతి జె. శకుంతల వీరంతా అప్పుడు శాస్త్రి, విశ్వనాథం, గోపాలకృష్ణలతో బాటు కార్యక్రమ నిర్వహణాధికారులుగా ఉండగా, డా.రావూరి భరద్వాజ, శ్రీ.ఎన్.ఎస్.శ్రీనివాసన్, శ్రీమతి.తురగా జానకీ రాణి, శ్రీ వైరాఘువులు, శ్రీ.జి.జె.రవివర్మ ప్రొడ్యూసర్లుగా, శ్రీ కె.వి. సుబ్బారావ్ ఫార్మ్ అండ్ హోమ్ ఎఫ్.ఆర్.ఓగా, శ్రీ ఎం.అరుణాచలం ఫ్యామిలీ వెల్ఫేర్ ఈ.ఓ, డా.కె.బి.గోపాలం సైన్స్ ఆఫీసర్లుగా పనిచేస్తూండేవారు.

శ్రీయుతులు. ఎస్. రామారావు, శ్రీ కళాకృష్ణ, నేను, శ్రీమతి నాగపద్మిని శ్రీమతి. వై.శారద, శ్రీమతి బషీర్ కుర్బాన్ అలీ, శ్రీకె. సతీష్ సెక్షన్లలో ప్రొడక్షన్ అసిస్టెంట్లుగా, శ్రీయుతులు శేషం రామానుజాచార్యులు, శ్రీ ఆర్. దుర్గారాజ్, శ్రీ ఆర్. శ్రీనివాస రెడ్డి, శ్రీ జి.ఎస్. ఇలీషా, శ్రీ నెల్సన్ మూర్తి శ్రీమతులు కె.వినయమణి, శ్యామసుందరి, ఉషారాణి, హైమవతి – వీరంతా డ్యూటీ రూములోనూ

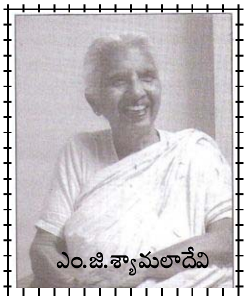
ఎం.జి.శ్యామలాదేవి

పనిచేస్తూండేవారం. అసిస్టెంట్ ఎడిటర్లుగా శ్రీ జె. రామచంద్రమూర్తి, శ్రీ అస్లాం ఫర్షోరి, శ్రీ దండమూడి మహీధర్, శ్రీ.ఎన్.వి.ఎస్ రామారావు - వీరంతా బాధ్యతలు నిర్వర్తిస్తూండేవారు. అప్పుడు డా.ఆర్.ఎ.పద్మనాభరావుగారు అసిస్టెంట్ డైరక్టర్‌గా ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ కేంద్రంలోనే పనిచేసేవారు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 1983లో ఏర్పడి, శ్రీయుత ఎన్.టి.రామారావు ముఖ్యమంత్రిగా ప్రభుత్వం నెరపుతున్న కాలం అది. అంతకు ముందు నగరాన్ని ఒణికించే బంద్‌ల వంటివి తగ్గ ముఖం పట్టాయి కూడా! ఉదయ తరంగిణిలో శుక్రవారాల్లో ఉదయం ఫ్యామిలీ డైలాగ్ నేనే రాసి, శ్రీమతి. ఎం.జి.శ్యామలాదేవి 'తల్లి'గా, నేను 'కుమారుని'గా, కలివేలు 'మామయ్య'గా పాల్గొంటూండే వాళ్ళం. నాగపద్మిని, శకుంతల వంటివారు కూడా నాకు చెల్లెలుగానో స్నేహితంగానో పాత్రధారణం చేస్తూండేవారు. అప్పుడే డా.పి.ఎస్. గోపాలకృష్ణగారు పక్షం రోజులకొకసారి 'తలపుల పందిరి' అనే కార్యక్రమాన్ని రూపొందించి, అందులో వ్యాఖ్యానం శ్రీమతి శారదా శ్రీనివాసన్ గారి చేతా, నా చేతా పలికింపచేసేవారు. సెప్టెంబర్'86 వరకూ 'తలపుల పందిరి' సాగింది. అలాగే వినియోగదారుల కార్యక్రమంలోనూ నా రచనో, గళమో ఉంటూండేది.

(మిగతా కబుర్లు మళ్ళీ వచ్చేనెల)

శ్రీ పి.ఆర్.రెడ్డి(విజయవాడ స్టేషన్ డైరెక్టర్)

ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ పాతబిల్డింగ్

Click here to share your comments on this article